

ศาลเจ้าปู่นเท่าก้ง(เทพไ้ก้ง) ตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา
ภาพจิตรกรรมแปดเซียน และ เทศกาลวันไหว้พระจันทร์

ผู้เขียน : สุชาดา ทองพูน | บัญเลิศ จันทรระ นักวิจัย สถาบันทักษิณคดีศึกษา ,
5 มีนาคม 2565

บรรณาธิการ : เทพรัตน์ จันทพันธ์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : พาสนา วโรตม์สุขเกษม

ศาลเจ้าปู่เท่ากง(เทพไ้ก้กง) ตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา และภาพจิตรกรรมแปดเซียน

ประวัติ “ศาลเจ้าไ้ก้กงเกาะยอ”

สร้างขึ้นประมาณ พ.ศ.2380 ตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวในรัชกาลที่ 3 ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 บ้านท้ายเสาเกาะ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ซึ่งศาลเจ้าแห่งนี้ก่อสร้างขึ้นโดยชาวจีนที่เข้าไปตั้งถิ่นฐานบนเกาะแห่งนี้ในยุคแรกๆ ซึ่งชาวจีนที่เข้ามาในยุคดังกล่าวมีหลากหลายกลุ่ม เช่น จีนแคะ แต่จิ๋ว ฮกเกี้ยน เป็นต้น เมืองสงขลาเป็นเมืองท่าการค้ามาแต่โบราณ มีเส้นทางข้ามคาบสมุทรหลายเส้นทาง เป็นสถานีการค้าของคนจีนอินเดีย อารั๊บ มลายู และชาวตะวันตกมาแต่โบราณ จึงส่งผลสำคัญต่อการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มคนมากมายโดยเฉพาะรอบลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และโดยเฉพาะชาวจีนที่คุ้นเคยกับเส้นทางเดินเรือเส้นทางนี้มาตั้งแต่สมัยอยุธยา เข้ามาทั้งในฐานะพ่อค้า แรงงาน และอพยพหนีภัยสงครามจากถิ่นฐานของตนเอง

ประเภทเสื้อผ้ามอนไบ โดยเฉพาะในช่วงต้นรัตนโกสินทร์ ดังจะเห็นได้จาก พัฒนาการของชุมชนเกาะยอ ที่มีชาวจีนเข้ามาตั้งถิ่นฐานร่วมกันคนในพื้นที่นี้ ดัง มีหลักฐานการสร้างศาลเจ้าสำคัญบนเกาะยอ และมีศาลเจ้าในลักษณะดังกล่าว รอบพื้นที่ใกล้เคียง เช่น ศาลเจ้าปู่เจ้าเขาเขียวบ้านสวนจันทร์ ศาลเจ้าทวดเขาแดงบ้านหัวเขาแดง ศาลเจ้าปูนเกล้าบ้านบ่อบาง เป็นต้น

ชาวจีนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานบนเกาะยอ เป็นชาวจีนฮกเกี้ยน คนกลุ่มนี้มี วัฒนธรรมความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ใช้ยึดเหนี่ยวจิตใจของตนเอง ดังนั้นจึงนำ “องค์เทพไต่ก้ง” มาด้วย เมื่อเดินทางมาถึงพื้นที่จึงร่วมกันสร้างศาลเจ้าเล็ก ๆ ถึง 4 ศาล เพื่ออัญเชิญเทพไต่ก้งให้ประดิษฐานขึ้นที่ศาลเจ้าเหล่านั้น ปัจจุบันใน เกาะยอเหลือเพียง 1 ศาลเท่านั้นเพราะเกิดจากการทรุดโทรม และไม่ได้รับการ บูรณะ ศาลไต่ก้งที่เหลืออยู่นี้ได้รับการบูรณะต่อ ๆ มาหลายครั้ง มีบันทึกเป็น หลักฐานการบูรณะ ดังนี้ ในปีพ.ศ.2500 โดย นายเยี่ยม วรรณวงศ์ และ ผู้มีจิต ศรัทธา ในปี พ.ศ.2554 มีการบูรณะขึ้นอีกครั้งหนึ่ง โดยได้รับงบประมาณจาก ศูนย์ 3วัย สานสายใยรักแห่งครอบครัวเกาะยอ จังหวัดสงขลา ร่วมกับโครงการ พัฒนาระบบกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อคุณภาพชีวิต (มหาวิทยาลัยมหิดล) และชุมชนจากหลายที่ มีการดีดฐานแท่นโบราณให้สูงขึ้นจากน้ำท่วมขัง โดยมีการบวงสรวงแท่นก่อนทำการดีดฐานในวันอาทิตย์ที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2555 ตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำเดือน 8 และปรับปรุงดีดแท่นเสร็จในวันพุธที่ 12 กันยายน พ.ศ.2555 เพื่อแก้ปัญหาความชื้นที่มีผลทำให้ภาพจิตรกรรมเสียหาย อีกทั้งสีของภาพจิตรกรรมได้จืดจางไปมากแล้ว คณะทำงานบูรณะจึงได้ให้ เจ้าหน้าที่ของกรมศิลปากรโดยตรง ฝ่ายจิตรกรรม วาดภาพนี้กลับคืน เริ่มบูรณะ ภาพจิตรกรรมในวันที่ 2 กันยายน พ.ศ.2555 และแล้วเสร็จในวันพุธที่ 12 กันยายน พ.ศ.2555 โดยใช้น้ำยาจากอิตาลีชะล้างไป แล้ววาดกลับได้เหมือนเดิม การบูรณะครั้งนี้ได้บูรณะทั้งศาลคือ หลังคา แท่นฐานโบราณและมีการถมพื้นที่ดีด

ฐานให้สูงขึ้น ทาสีใหม่ และทำการเฉลิมฉลองศาลเจ้าในวันไหว้พระจันทร์ของทุกปี เพราะชาวจีนถือว่าวันไหว้พระจันทร์เป็นวันประสูติขององค์ไ้ก่่ง

โครงสร้างของศาลไ้ก่่ง

เริ่มจากหลังคาและพื้น แต่เดิมเป็นกระเบื้องดินเผาของเกาะยอทั้งสิ้น แต่เมื่อทำการบูรณะก็พบความเสียหายของกระเบื้องที่ชำรุด เมื่อกระเบื้องแบบเก่าของเกาะยอไม่พอจึงนำกระเบื้องจากตำบลม่วงงาม จังหวัดสงขลา มาทดแทน เมื่อพิจารณาศาลเจ้าไ้ก่่งแห่งนี้จะเห็นได้ว่า กระเบื้องภูมิปัญญาเกาะยอแบบเก่าจะอยู่ซีกด้านหลัง ส่วนด้านหน้าจะเป็นกระเบื้องใหม่ นับตั้งแต่บูรณะมาจะเห็นถึงความทนทานของกระเบื้องเก่าและกระเบื้องใหม่ว่ามีความทนทานแตกต่างกัน กระเบื้องใหม่เริ่มมีการแตกชำรุด ส่วนพื้นภายในศาลก็ปูด้วยอิฐหน้าวัวดั้งเดิม ส่วนภายนอกศาลก็มีอิฐรุ่นใหม่ที่เข้ามาผสม เพราะวัสดุเก่าขาดแคลน จากเรื่องราวของกระเบื้องเกาะยอก็มีข้อมูลเล่ากันว่า มีชาวจีนฮกเกี้ยนที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานบนเกาะยอ เป็นผู้ริเริ่มคิดค้นประดิษฐ์กระเบื้องดินเผาขึ้นใช้ และเกิดการแพร่หลายรอบ ๆ ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ดังคำที่ว่า **“ทิ้งทำหม้อเกาะยอทำอ่าง หัวเขาดักโพงพาง บ่อย่างทำเคย แม่เตยสานสาด”** ในการผลิตกระเบื้องดินเผาของเกาะยอช่วงที่ถือว่าเจริญรุ่งเรืองที่สุดก็อยู่ในช่วง พ.ศ.2495-2518 ช่วงนี้มีความนิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในประเทศไทย โดยปรากฏในเอกสารต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์ว่าช่วงสมัย รัชกาลที่ 4 ทางเมืองหลวงมีการเกณฑ์ให้เมืองสงขลาทำกระเบื้องหน้าวัวปูพื้น 50,000 แผ่น ปูบริเวณอุโบสถ

วัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหารและวัดเขมาภิรตาราม นอกจากนี้รัชกาลที่ 4 ยังให้เจ้าพระยาวิเชียรคีรี(บุญสังข์) จัดส่งกระเบื้องของเกะยอไปให้และนำไปปูพื้นที่เขาวัง จังหวัดเพชรบุรีอีกด้วย ต่อมาในช่วงสมัยรัชกาลที่ 5 มีการนำกระเบื้องดินเผาเกะยอไปใช้มุงหลังคาวิหารหลวงในการซ่อมแซมพระบรมธาตุไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

กระเบื้องดินเผาเกะยอยังมีชื่อเสียงโด่งดังและส่งออกขายถึงหัวเมืองมลายู และ ศรีลังกา (มีหลักฐานยืนยันในวัดของศรีลังกาว่านำกระเบื้องมาจากสงขลา)

รูปแบบกระเบื้องหลังคาดินเผาของเกะยอจะมี 2 แบบ คือ

1. แบบเก่าจะเป็นรูปหัวแหลม

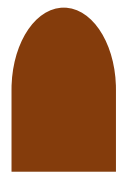
2. แบบใหม่ หัวมน ซึ่งเป็นรูปแบบใหม่ที่สถาบันทักษิณคดีศึกษาได้ออกแบบไว้และนำมาใช้เพื่อตกแต่งงานก่อสร้างของสถาบันทักษิณคดีศึกษาจนถึงปัจจุบัน

รูปแบบกระเบื้องปูพื้นหรือเรียกว่าอิฐหน้าวัวจะมี 3 แบบ

1. รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า

2. รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส

3. รูปสี่เหลี่ยมคางหมู

สรุปได้ว่า การทำกระเบื้องดินเผาเกะยอ เป็นอาชีพโบราณที่สำคัญของชาวเกะยอ มีอายุไม่ต่ำกว่า 200 ปี

ผู้เรียบเรียงให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับการสร้างบ้านของชาวเกะยอ ซึ่งจะมีรูปแบบการสร้างใกล้เคียงกับแบบบ้านทรงไทยแถบจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีข้อสันนิษฐานคาดว่าอาจจะเกิดจากการเดินทางเพื่อไปส่งกระเบื้องที่เมืองหลวงซึ่งอยู่ที่ภาคกลางของประเทศไทย และได้จดจำรูปแบบบ้านทรงไทยที่นั่นแล้วนำกลับมาสร้างที่เกะยอ

แท่นฐานพระโบราณ

แท่นโบราณนี้เป็นฐานที่ตั้งขององค์ไ้ก่่ง มีการตกแต่งด้วยภาพจิตรกรรมจีน คือ ภาพแปดเซียน ซึ่งตอนนี้อยู่เพียง 4 เซียน คาดว่าน่าจะอยู่ด้านหลังของแท่นในสมัยก่อน เมื่อมีการบูรณะต่อ ๆ กันมา จึงมีการเปลี่ยนแปลงเป็นผนังที่ติดกับแท่น ส่วนลวดลายของขอบแท่นโบราณนั้นตกแต่งด้วยลาย “เมฆไหลของจีน” และ ด้านหน้าของแท่นเป็น “รูปนกบินเหนือช่อดอกเบญจมาศ” รวมทั้งเทพแปดเซียน (เหลือเพียงสี่เซียน) ประกอบอยู่ในภาพ

ประวัติของแปดเซียน หรือ “โป๊ยเซียน” หมายถึง เซียนแปดองค์ตามความเชื่อในลัทธิเต๋าของจีน 8 เซียน เป็นเทพเจ้าที่ชาวจีนนับถือมาช้านาน ตามศาลเจ้าของหมู่บ้านชาวจีนมักจะมีภาพวาดแปดเซียนประดับอยู่เสมอ แปดเซียนหรือโป๊ยเซียนประกอบด้วย

1. หลี่ทีก้วย หรือ ทิไคว่ลี่ เซียนแห่งยา ลักษณะของท่านอยู่ในร่างชายขอทานพิการถือไม้เท้าเหล็กค้ำ มีของวิเศษประจำตัวคือ “น้ำเต้าวิเศษ” ที่สามารถดลบันดาลความสุขให้แก่มนุษย์ภายในจะมีค่างควา 5 ตัว โปยบินออกมาจากน้ำเต้าอันหมายถึง ความสุข 5 ประการของมนุษย์

2. ฮั่นเจงหลี่ เซียนแห่งโซคลาภ กิจการและการปกครอง มีของวิเศษประจำตัว คือ “พัด” “พัดใบกล้วย” สามารถโบกพัดคนตายให้ฟื้นคืนชีพได้ หรือเรียกว่า “พัดคืนชีพคืนวิญญาน”

3. ลีตงปิง เซียนแห่งการรักษาโรค ธุรกิจการค้า อุตสาหกรรม ปัญญาชนจินตกวี ของวิเศษ ประจำตัว คือ “กระบี่วิเศษ” หรือ “กั้นหย่นวิเศษ” มีคุณสมบัติสามารถพิชิตมารร้ายและปราบปีศาจรวมทั้งสิ่งอัปมงคล

4.เจียงถั่งเหลา หรือ จางถั่งเหลา เขียนแห่งอายุยืนและสุขภาพดี จิตรกรท่านอยู่ในร่างชายชราบางภาพก็จะมีภาพขี้ลากลับหลัง มีของวิเศษประจำตัว คือ “กลองปลา” เครื่องดนตรีทำด้วยกระบอกไม้ไผ่มีไม้เคาะสองอัน” เป็นเครื่องดนตรีวิเศษที่มีคุณสมบัติในการส่งเสียงสะท้อนก้องกังวานไปไกลแสนไกล

5.นำใช้ฮั่ว หรือ หลันไฉ่เหอ เขียนแห่งบุปผาชาติและความอุดมสมบูรณ์ มีของวิเศษประจำตัว คือ “กระเช้าดอกไม้” มีความเป็นสิริมงคลและแทนความสุขสดชื่นสดใสรุ่งเรือง ภายในกระเช้าจะมีดอกไม้ที่เบ่งบานสะพรั่งตลอดเวลาไม่มีวันเหี่ยวเฉา

6.ฮ่อเขียนโกว เขียนแห่งความดีงาม ความซื่อสัตย์กตัญญูและเกษตรกรรม เป็นเขียนผู้หญิงองค์เดียว มีของวิเศษ คือ “ดอกบัว” เป็นดอกบัววิเศษที่ใหญ่และงดงามกว่าดอกบัวโดยทั่วไป มีความหมายในการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ช่วยคุ้มครองมนุษย์และสรรพสัตว์ให้ปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวง

7.ฮั่นเซียงจื้อ เขียนแห่งการพยากรณ์ ผู้หยั่งรู้และการดนตรี ท่านอยู่ในร่างชายหนุ่มที่มีของวิเศษประจำตัว คือ “ขลุ่ย” เสียงอันไพเราะของขลุ่ยวิเศษนี้ยังมีฤทธิ์สามารถสะกดวิญญาณของผู้ฟังให้ชะงักได้

8.เซ่าก๊กกุ เขียนแห่งยศถาบรรดาศักดิ์ ท่านอยู่ในรูปร่างขุนนางมีของวิเศษประจำตัว คือ “ป้ายคู่อิน หยาง” หรือ กรับคู่” เป็นของวิเศษยามเข้าเฝ้าฮ่องเต้ มีพลังอำนาจแห่งธรรมชาติในการทำให้เสียงดังกึกก้อง

ประวัติขององค์ไ้ก้ง

ประวัติขององค์ไ้ก้ง เกาะยอ นั้น บรรพบุรุษได้อัญเชิญขึ้นเรือมาจากเมืองจีน เป็นเนื้อไม้หอมแกะสลักมีบริวารเป็นเนื้อไม้หอมแกะสลักเช่นกัน แต่หายไป 1 องค์

องค์ไ้ก้งเปรียบเสมือนเจ้าที่เมือง เทพแห่งพระภูมิเจ้าที่ สัญลักษณ์ที่สำคัญของท่านจะใส่ชุดขุนนางผู้ใหญ่ฝ่ายบุนในตำแหน่งเจ้าเมืองถือ “ยู่อี้” หรือ บางรูปถือไม้เท้า” ส่วนอีกข้างถือ “ทองคำ” หน้าตาเป็นคนแก่ใจดี มี คิ้ว หนวด เคราและผมสีขาวโพลน สองข้างท่านจะมีขุนนางยืนอยู่ซ้ายขวาเป็นองครักษ์ และที่ปรึกษาฝ่ายบุนถือหนังสือส่วนฝ่ายบู๊จะถือหอกยาว ผู้ที่มีความศรัทธาจะมา สักการะท่านเพื่อขอความคุ้มครองให้มั่งมีศรีสุข ความเจริญรุ่งเรืองความ ปลอดภัยและความสำเร็จในชีวิตทั้งของตนและครอบครัวและวันประสูติขององค์ ไ้ก้งคือวันไหว้พระจันทร์ซึ่งลูกหลานก็จะจัดงานบวงสรวงเพื่อสักการะท่านทุกปี

ภายในศาลเจ้าไ้ก้ง ยังมีการประดิษฐานขององค์ไ้ก้อิม (เทพแห่งดวง จันทร์) องค์ไ้ก้อียง(เทพแห่งพระอาทิตย์) ท่านมีหน้าที่ดูแลความเป็นอยู่ของโลก มนุษย์ ถัดไปอีกข้างหนึ่งของแท่นโบราณก็มีเจ้าแม่ทับทิมหรือม่าจ้อโป๋ ซึ่งเป็น เทพแห่งสรวงสวรรค์ในตำนานบอกว่าท่านเป็นชาวฮกเกี้ยนเป็นคนแซ่ลิ้ม ชื่อของ ท่านนามว่า “ลิ้มมิก” ชาวจีนจะมีความเคารพศรัทธาและขอพรให้ท่านคุ้มครอง ปกป้องความปลอดภัยในการใช้ชีวิตและการเดินทางเรือในทะเลรวมทั้งเรื่องโรคภัย ไข้เจ็บ ท่านจึงได้ชื่อว่าเป็น “เจ้าแม่แห่งโพ้นทะเล”

ตรงพื้นข้างแทนจะมีแป๊ะกงหรือเจ้าที่ตุ้มเอี้ย คือ เจ้าที่ หรือ เทพยดาผืนดิน(เทียบได้กับศาลตายายของไทย) มีหน้าที่คุ้มครองในบริเวณรอบ ๆ ศาลและตัวศาล

นอกจากบรรพบุรุษชาวจีนจะอัญเชิญองค์เทพไท่ก่งไว้ที่ศาลแห่งนี้แล้ว ยังมีเรื่องราวเล่าสืบต่อกันมาว่าชาวจีนกลุ่มนี้ได้นำต้นไม้มาปลูกที่เกาะยอแห่งนี้เป็นต้นแรกของจังหวัดสงขลา เป็นไม้โตสูงและสามารถใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง ชาวจีนมีความเชื่อว่าที่ไหนมีต้นไม้ หรือปลูกต้นไม้ ณ ที่แห่งนั้น จะเป็นมิ่งมงคลที่นำมาซึ่งความสุขความเจริญแก่ตนเองและครอบครัวรวมทั้งชุมชนด้วย

ตำนานที่เล่าสู่กันฟังถึงอภินิหารไท่ก่งเกาะยอ

เรื่องที่ 1 “วัวหาย”

นายเดชา มีสุวรรณ เมื่อแต่งงานก็มาอยู่ที่หน้าศาลเจ้าแห่งนี้ ซึ่งภรรยาเป็นเจ้าของที่ดินที่ศาลตั้งอยู่ในปัจจุบัน ตอนนั้นได้ตัดสินใจซื้อวัวมาจากแหลมโพธิ์ 1 ตัว โดยมัดวัวใส่เรือมาคือมัดแบบคู้หมู(มัดทั้งขาหน้าและขาหลัง) เมื่อมาถึงเกาะยอ ก็แกะเชือกที่ผูกวัวออก แต่วัวตกใจวิ่งเตลิดเข้าป่าบนภูเขาหาเท่าไรก็ไม่เจอ นายเดชาจึงนึกถึงองค์ไท่ก่งและอธิษฐานต่อองค์ไท่ก่งว่า “ลูกนำวัวมาเลี้ยงไม่ได้นำมาฆ่ามาแกง ขอให้องค์ไท่ก่งช่วยด้วย ให้ได้วัวกลับคืน” พอรุ่งเช้า นายเดชาเดินมาที่ศาลเจ้าไท่ก่งก็เห็นวัวนอนอยู่ที่หลังศาลเจ้าโดยนอนอยู่ที่หลังศาลเจ้า นอนเคี้ยวเอื้องอยู่ไม่ไปไหน สร้างความอัศจรรย์ใจแก่นายเดชา ยิ่งนัก เมื่อได้วัวคืนแล้วก็ได้จุดธูปเทียนเพื่อสักการะและขอบคุณองค์ไท่ก่ง

เรื่องที่ 2 “แว่นตาหาย”

นายเดชา มีสุวรรณกับเพื่อนเล่าให้ฟังว่ามีนายอุดร เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านของเกาะยอ ในสมัยนั้น วันหนึ่งนายอุดร ไปวางอวนลอย(ภาษาท้องถิ่นเรียกว่าวางกัต) เพื่อหากุ้งหาลา ขณะที่นายอุดรกำลังลากอวนขึ้น

บังเอิญแว่นตาที่สวมใส่ตกลงไปในทะเลสาบ นายอุตรตกใจและเสียดายแว่นตาเป็นอย่างมาก เพราะแว่นตาเป็นสิ่งสำคัญในการดำรงชีวิตและการทำงานถ้าขาดแว่นตาก็จะทำให้ลำบากมาก ดังนั้นที่ฟังของนายอุตรยามันนั้นก็คือองค์ไ้ท่ก่ง จึงตัดสินใจนำเรือขึ้นฝั่งแล้วไปขอให้องค์ไ้ท่ก่งช่วย ตกบ่ายก็นำเรือลงทะเลอีกครั้งตรงไปยังบริเวณที่แว่นตาหายแล้วนำอวนลอยเหวี่ยงลงไปทะเลอีก สิ่งที่อัศจรรย์ใจและสยดตาของนายอุตรคือ แว่นตาของตนได้ติดขึ้นมากับอวนลอยสร้างความดีใจกับนายอุตรเป็นอย่างนัก จากนั้นก็นำเรือขึ้นฝั่งไปจุดรูปเทียนลูกปะทัด เพื่อเป็นการขอบคุณองค์ไ้ท่ก่งที่เมตตาคุ้มครองให้พ้นทุกข์ในครั้งนั้น

เรื่องที่ 3 “ศุภนิมิตรให้ติดตาม”

ผู้เขียน “สุชาดา ทองพูน” เมื่อเริ่มมาสร้างบ้านที่เกาะยอ เพราะเป็นบ้านเกิดฝ่ายมารดา คั้นหนึ่งได้ฝันเห็นทหารจีนโบราณใส่ชุดจีนโบราณ สวมหมวกมีขนนกเสียบที่หมวกรูปร่างสง่างามมาจูงมือเข้าไปให้ดูศาลเจ้าแห่งหนึ่ง ดูรอบ ๆ ศาลและเปิดประตูให้ดูศาล เสมือนให้รับรู้ว่ามีสถานที่นี้อยู่ แต่ไม่มีคำพูดใด ๆ แล้วหายไป เมื่อตื่นขึ้นมาผู้เขียนก็ได้พยายามสืบเสาะจากญาติ พี่น้องว่ามีศาลเจ้าของคนจีนอยู่ส่วนไหนของเกาะยอ จนสามารถหาเจอและเข้าไปสักการะองค์ไ้ท่ก่ง บ่อยครั้งได้เห็นสภาพความเสื่อมโทรมของศาล และพื้นมีน้ำท่วมขังในช่วงที่น้ำมากมีความชื้นที่สามารถทำให้ภาพจิตรกรรมที่วาดประดับแทนโบราณใช้เป็นฐานวางพระซึ่งเก่าแก่ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 จึงเอ่ยปากพูดว่า “ถ้าลูกมีเงินก็จะมาบูรณะหรือไม่ก็ต้องตามคนมาช่วยกันบูรณะปรับปรุงไม่ปล่อยให้อยู่ในสภาพอย่างนี้” จากนั้นก็เดินไปที่บ้านนายเดชา มีสุวรรณ ซึ่งภรรยา คือนางยุพา มีสุวรรณ เป็นเจ้าของที่ดินที่ศาลเจ้าตั้งอยู่ในปัจจุบัน และได้ปรึกษากันว่าควรจะบูรณะศาลเจ้า และถ้าคิดบูรณะเมื่อไหร่ก็ต้องมาช่วยกัน

จากนั้นหลายปีต่อมาก็มีเหตุการณ์ประหลาดในย่ารุ่งของวันหนึ่ง ผู้เขียนได้ฝันเห็นกองทัพเกี่ยวของของคนจีนสมัยโบราณมีสีแดง มีธงตกแต่มีผ้าปิดไม่ให้เห็น

คนในเกี้ยว เป็นริ้วขบวนที่ใหญ่มากเหมือนกองทัพเสด็จหรือเจ้าเสด็จ เดินทางลงมาจากภูเขาผ่านป่า และผู้เขียนยืนต้อนรับอยู่ในป่านั้น จากนั้นก็ทำความเคารพเกี้ยวทั้งขบวน เมื่อตื่นขึ้นมาก็คิดว่าต้องมีงานมงคลเข้ามาในชีวิต(คือแต่งงาน) แต่ที่ไหนได้ตกเย็นของวันนั้น นายเดชา มีสุวรรณ ได้ไปพบผู้เขียนในงานศพของญาติผู้ใหญ่ที่วัดสระเกษ จังหวัดสงขลา ว่าจะมีการบูรณะศาลเจ้าไ้ก่งเกาะยอ ได้เงินมาจากโครงการสายใยรัก เกาะยอ สงขลา จำนวน 52,000 บาท แต่ไม่พอ จึงมาบอกผู้เขียนถึงสัญญาที่ให้ไว้ และถึงเวลาที่จะให้ช่วยแล้ว ผู้เขียนถือว่าสัจจะวาจาพูดคำไหนคำนั้น ถึงยังไม่มีเงินมากก็จะช่วย จึงมาจุดธูปที่ศาลและบอกองค์ไ้ก่งว่า “ลูกรักษาสัจจะวาจาขอให้องค์ไ้ก่งมาเข้าฝันว่าจะให้ผู้ใดมาเริ่มประเพณีการร่วมบุญครั้งนี้กับข้าพเจ้า” ในย่ำรุ่งของวันถัดมาก็ฝันว่ามีการเลี้ยงโต๊ะจีนหลายโต๊ะ เป็นการเลี้ยงรุ่นของรองผู้อำนวยการโรงพยาบาลสงขลา คือ คุณทัศนีย์ ดำดั่ง จัดเลี้ยงโต๊ะจีนในศาลเจ้า เมื่อตื่นขึ้นมาก็แปลศุภนิมิตที่เป็นมงคลนี้ว่า เห็นที่คงต้องเริ่มจากคุณทัศนีย์ก่อน จึงโทรศัพท์ไปถามว่าคุณทัศนีย์มีเชื้อสายจีนหรือไม่ คำตอบที่ได้รับคือเป็นคนจีน และจะประเพณีทำบุญช่วยด้านแสงสว่างโดยช่วยเรื่องระบบไฟ และมีอีกหลายท่านร่วมด้วยช่วยกัน จากนั้นก็แปลจากศุภนิมิตนี้ว่าถ้าเลี้ยงรุ่นคุณทัศนีย์ก็ต้องตามบุคคลที่เป็นเพื่อนกับคุณทัศนีย์ จึงนึกถึง คุณนราเดช คำทับท์ ที่คุณทัศนีย์แนะนำไว้ก็ถามคำถามเดียวกันว่าเป็นลูกหลานที่มีเชื้อสายคนจีนหรือไม่ คำตอบก็บอกว่าใช่ และยังขอบคุณผู้เขียนอีกด้วยว่า “ขอบคุณที่ได้บอกเรื่องนี้ เพราะลืมไปแล้วว่าได้พูดไว้เมื่อตอนหาเสียง” เหตุที่ต้องถามว่ามีเชื้อสายไทยจีนหรือไม่เพราะในอดีตศาลเจ้าได้สร้างจากการรวมหลายตระกูลแซ่ และจากวันนั้นหลังจากบูรณะเสร็จก็มีการบวงสรวงทุกปี แต่ความอัศจรรย์ของอภินิหารไ้ก่งยังคงอยู่ในใจผู้เขียนไม่เสื่อมคลาย

เรื่องที่ 4 “นกแก้วมาคอว์หาย”

นายเดชาเล่าว่า มีน้องคนหนึ่งเลี้ยงนกแก้วมาคอว์ ซึ่งบ้านของเขา อยู่ในเกาะยอ นกตัวนี้ราคาแพงมากและมีเหตุว่านกแก้วแสนรักตัวนี้ได้อันตราย หายไป สร้างความทุกข์ใจให้น้องคนนี้อย่างหนัก ทั้งยังมีความปรารถนาจะได้ นก กลับคืน จึงได้มาขอพึ่งบารมีองค์ไต่ก่งให้ช่วยหลังจากนั้นก็เกิดสิ่งที่ไม่คาดคิด นกแก้วมาคอว์ตัวนี้ได้บินกลับมาหาเจ้าของ ทำให้เขาดีใจมากและมาสักการะ องค์ไต่ก่งเพื่อขอบคุณที่ท่านเมตตาคุ้มครองช่วยเหลือ พร้อมทั้งจุดปะทัดถวายใน ครั้งนั้นด้วย

เทศกาลไหว้พระจันทร์

ชาวจีนเรียกว่า “ตงซิว” หรือ “จงซิว” โดยยึดถือวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8 เป็นวันที่พระจันทร์เต็มดวงสวยงามมากที่สุด ในอดีตสมัยโบราณของจีน เมื่อถึง เทศกาล “ตงซิว” นี้ ฮ่องเต้ก็จะเสด็จไปทำพิธีบวงสรวง ณ แทนพิธีที่จัดขึ้น เพื่อ บูชาเทพยดา นางฟ้าและพระจันทร์ สมัยราชวงศ์เซ็งให้ความสำคัญกับประเพณี ไหว้พระจันทร์ เป็นประเพณีสำคัญประจำชาติจนถึงปัจจุบัน และในปีนี้ 2566 จะตรงกับวันที่ 29 กันยายน

ตำนานที่เล่าขานเกี่ยวกับวันไหว้พระจันทร์มีหลากหลาย ดังนี้

- ตำนานที่เล่าขานกันมานับพันปี ระหว่างเทพธิดากับหนุ่มเลี้ยงวัวที่ถูกกีดกันเรื่องความรักแต่ก็ได้โอกาสที่จะพบชายคนรักได้ปีละหนึ่งครั้ง คือ ในคืนพระจันทร์เต็มดวงของวันไหว้พระจันทร์นั่นเอง
- ตำนานเทพธิดาเซียวจ้อ เป็นมเหสีของกษัตริย์โหวจี้ กษัตริย์โหวจี้ได้ยั่ววาน พันปี จากฮ่องโม่เหนียว เหนียว เพื่อจะได้ให้ชีวิตของตนเป็นอมตะ แต่กลับถูก เทพธิดาเซียวจ้อขโมยไปกินแล้วก็หนีขึ้นสู่ดวงจันทร์ แต่ถึงกระนั้นนางก็หามี

ความสุขไม่ เพราะนางต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยวเดียวดายบนดวงจันทร์ตราบทุกวันนี้

- อีกตำนานหนึ่งในประวัติศาสตร์จีน เมื่อครั้งมองโกเลียปกครองประเทศจีนชนชาวจีนก็ได้อาศัยประเพณีไหว้พระจันทร์นี้เป็นวันกู่ชาติ โดยการสอดใส่กำหนดวันนัดหมายในการกู่ชาติโดยเขียนวันนัดหมายลงในกระดาษและใส่ไว้ในใส่ขนมไหว้พระจันทร์และนำขนมเหล่านี้ไปแจกจ่ายให้กับญาติพี่น้องที่ต้องการนัดเพื่อให้ทราบข้อมูลสำคัญ

คติธรรมหลักของบรรพบุรุษชาวจีนที่สอนลูกหลานคือ

“กตัญญู รู้คุณ ทดแทน” ในที่นี้ หมายถึง แผ่นดินที่เราอาศัยด้วย

การไหว้ เป็นประเพณีนิยม สอนลูกหลานให้ระลึกถึงบุคคลในอดีตบรรพบุรุษที่ได้สร้างสิ่งเหล่านี้ไว้ให้ชนรุ่นหลัง ได้เห็นได้เคารพ บางครั้งคนรุ่นหลังอาจจะไม่เข้าใจว่าทำไมต้องไหว้ แต่เมื่อมีบันทึกประวัติศาสตร์ชนรุ่นหลังจะได้เข้าใจ และได้เห็นถึงความรักชาติ ของบรรพบุรุษชาวจีนทั้งแผ่นดินเกิดและแผ่นดินที่มาอยู่ใหม่ สายสัมพันธ์ระหว่างญาติพี่น้องทั้งไทยและจีนก็ไม่ขาดสะบั้น เชื่อมด้วยการค้าที่มีรายได้ทั้งสองฝั่ง การค้า ประเพณี และวัฒนธรรมจึงเปรียบเสมือนการทดแทนคุณต่อแผ่นดินทั้งสองฝั่งนั่นเอง

ผู้เขียน

สุชาดา ทองพูน

บุญเลิศ จันทระ

นักวิจัย สถาบันทักษิณคดีศึกษา

5 มีนาคม 2565

สถาบันทักษิณคดีศึกษา...

Sirada Ko Yo

14 นาที
6.3 กม.

เกาะยอ

หมู่ที่ 4

สะพานติณสูลานนท์

ศาลเจ้าไท่กั๊ง เกาะยอ

จุดชมวิว เกาะยอ

หมู่ที่ 9

15 นาที
8.4 กม.

สวนประวัติศาสตร์
พลเอกเปรม
ติณสูลานนท์

โรงพยาบาลสงขลา

การเดินทาง

จัดทำโดย : สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ บ้านอ่าวทราย ต.เกาะยอ
อ.เมือง จ.สงขลา 90100

เวลาทำการ : สำนักงาน จันทร์-ศุกร์ เวลา 8.00-17.00 น.
พิพิธภัณฑสถาน เปิดให้บริการทุกวัน 8.30 -17.00 น.
เยี่ยมชมสถานที่เสาร์- อาทิตย์ 8.30 -19.00

ช่องทางติดต่อ : โทร 093-575 8827

